

Sygn. akt III Ca 1454/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędzia SO Barbara Braziewicz (spr.)

SR del. Marcin Rak

Protokolant Dominika Tarasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. W. i T. W.

przeciwko D. W.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju

z dnia 25 kwietnia 2014 r., sygn. akt III RC 567/13

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 5 w ten sposób, że uchyla zawarte w nim rozstrzygnięcie;**
- 2. oddala apelację w pozostałej części.**

SSR del. Marcin Rak SSO Leszek Dąbek SSO Barbara Braziewicz

UZASADNIENIE

Powód J. W. wniósł o podwyższenie alimentów od pozwanego D. W. z kwoty po 1.000 zł do kwoty po 1.500 zł miesięcznie począwszy od dnia 1 września 2013r. płatne do dnia 10- go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, nadto o podwyższenie ilości dostarczanego węgla w naturze z jednej tony do dwóch ton rocznie oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania. Z kolei małoletni powód T. W. reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową matkę G. W. wniósł o podwyższenie alimentów z kwoty po 700 zł miesięcznie do kwoty po 1.000 zł miesięcznie począwszy od dnia 1 września 2013r. płatne do dnia 10 - go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, o podwyższenie ilości dostarczanego węgla w naturze z jednej tony do dwóch ton rocznie oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania.

Pozwany D. W. wniósł o oddalenie powództw oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu – Zdroju z dnia 11 lutego 2014r. sprawy te zostały połączone do wspólnego rozpoznania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2014r. Sąd Rejonowy w Jastrzębiu - Zdroju zasądził od pozwanego na rzecz powoda J. W. alimenty w kwocie po 1.300 zł miesięcznie począwszy od dnia 30 września 2013r. do dnia 20-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w miejsce alimentów w kwocie po 1.000 zł miesięcznie wynikających z wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 27 marca 2012r. w sprawie o sygn. III RC 520/11 (pkt 1), zasądził od pozwanego na rzecz małoletniego powoda T. W. alimenty w kwocie po 1.000 zł miesięcznie płatne do rąk matki małoletniego powoda G. W. począwszy od dnia 30 września 2013r. do dnia 20-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w miejsce alimentów w kwocie po 700 zł miesięcznie wynikających z wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 27 marca 2012r. w sprawie o sygn. III RC 520/11 (pkt 2), zasądził od pozwanego na rzecz małoletniego powoda T. W. 2 tony węgla w naturze rocznie w terminie do 30 czerwca każdego roku począwszy od 2014r., w miejsce węgla w wysokości 1 tony rocznie wynikających z wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 28 września 2010r. w sprawie III RC 683/09 (pkt 3). W pozostałej części Sąd ten powództwo oddalił (pkt 4). Orzekając o kosztach procesu zasądził od pozwanego na rzecz małoletniego powoda T. W. oraz na rzecz powoda J. W. kwotę 1.500 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa radcowskiego (pkt 5), kosztami postępowania obciążył częściowo pozwanego i nakazał pobrać od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 390 zł tytułem częściowej opłaty sądowej od ponoszenia której powodowie byli zwolnieni, odstępując od obciążania ich resztą nieuiszczonej opłaty sądowej (pkt 6). Wyrokowi w punkcie pierwszym i drugim Sąd ten nadał rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 7).

Sąd Rejonowy ustalił, że ostatnie alimenty na rzecz powodów zostały ustalone wyrokiem wydanym przez Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju w dniu 6 grudnia 2011r. w sprawie III RC 520/11 – w kwocie po 1.000 zł na rzecz powoda J. W. oraz w kwocie po 700 zł miesięcznie na rzecz małoletniego powoda T. W.. Sąd ten ustalił, że wówczas małoletni T. W. uczęszczał do Gimnazjum (...) w C., gdzie chesne wynosiło 235 zł miesięcznie a bilet na dojazd do szkoły – 100 zł miesięcznie. Ponadto pięć razy w tygodniu małoletni dojeżdżał do szkoły muzycznej w J.. Natomiast powód J. W. korzystał wówczas z korepetycji, gdyż planował w przyszłości studia, korepetycje te kosztowały 270 zł miesięcznie, Nadto miesięcznie płacił za naukę języka angielskiego 50 zł, bilet na dojazd do szkoły 100 zł. Matka powodów pracowała wówczas w kopalni (...) z wynagrodzeniem 2.500 zł miesięcznie oraz otrzymywała deputat węglowy w ilości 8 ton rocznie. Nie posiadała majątku przynoszącego dochód. Opłaty za utrzymanie domu wynosiły: podatek od nieruchomości 110 zł kwartalnie, wywóz nieczystości 150 zł kwartalnie, prąd 330 zł co dwa miesiące, miesięcznie gaz 60 zł, woda 30 zł, telefon i Internet 200 zł. Na ogrzanie domu matka powodów, poza deputatem węglowym, kupowała dwie tony węgla za kwotę 1.400 zł rocznie. G. W. była zadłużona w (...) na kwotę 6.000 zł z ratą po 470 zł miesięcznie - pieniądze te przeznaczyła na remont dachu domu oraz zakupiła kosiarkę na kredyt z ratą po 100 zł miesięcznie. G. W. oceniała, że wówczas na utrzymanie każdego z powodów potrzebowała ok. 800 zł miesięcznie, nie licząc kosztów utrzymania domu. W dacie ustalenia ostatnich alimentów, w 2011r., pozwany D. W. zakupił mieszkanie, na co zaciągnął kredyt w (...) w kwocie 30.000 zł na 7 lat ze spłatą rat po 670 zł miesięcznie. Mieszkanie kosztowało 120.000 zł i pozostałą kwotę potrzebną do zakupu mieszkania pozwany otrzymał w darowiznie od swojej matki. Pozwany spłacał także drugi kredyt w (...), który zaciągnął w listopadzie 2010r. w kwocie 30.000 zł na spłatę zaległych alimentów oraz spłatę debetu w kwocie 12.000 zł na dokończenie remontu domu stron, zaciągnięcie którego G. W. nie zgodziła się. Pozwany zeznał, że na podstawie ustnej umowy zobowiązał się do spłacania na rzecz swojej matki kwoty po 1.000 zł miesięcznie do końca jej życia w związku z otrzymaną darowizną. Pozwany D. W. w 2011r. pracował w kopalni (...) z wynagrodzeniem ok.5.000 zł miesięcznie, otrzymywał dodatkowe wynagrodzenia w postaci „Barbórki”, „14-stki”, a także kartki żywnościowe o wartości 280 zł miesięcznie. Nie posiadał majątku przynoszącego dochód. Mieszkał sam w 3 – pokojowym mieszkaniu, którego koszty utrzymania wynosiły: czynsz 410 zł, Internet 45 zł, TV 54 zł, telefon 50 zł, gaz 108 zł co dwa miesiące, prąd 170 zł co dwa miesiące. Pozwany miał debet w wysokości 4.000 zł, którą to kwotę przeznaczył na bieżące potrzeby. Koszt swojego utrzymania ocenił na 1.000 zł miesięcznie. Poza powodami pozwany nie miał innych osób na swoim utrzymaniu. Sąd Rejonowy ustalił, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 28 września 2010r. w sprawie III RC 683/09 na rzecz powodów został zasądzony węgiel w naturze w ilości po 1 tonie węgla rocznie. W tym czasie matka powodów pracowała w kopalni (...), zarabiała 2.000 zł miesięcznie i było to jej jedyne źródło dochodu. Pozwany pracował w kopalni (...) i zarabiał ok. 4.500 zł miesięcznie. Zamieszkiwał wówczas z konkubiną, która utrzymywała się z zasiłku w wysokości 2.000 zł miesięcznie i nie miała nikogo na swoim utrzymaniu. Sąd Rejonowy ustalił, że obecnie wzrosły: opłata za chesne w szkole dla małoletniego

powoda T. W., która wynosi 345 zł miesięcznie, bilet małoletniego na dojazd do szkoły 120 zł miesięcznie. Od 2012r. małoletni T. W. jest członkiem chóru szkolnego i bierze udział w koncertach. Pobiera naukę śpiewu i kształcenia słuchu co kosztuje 250 zł miesięcznie. Za naukę języka angielskiego ponosi opłaty w wysokości 250 zł miesięcznie. Za zakup okularów dla małoletniego powoda trzeba zapłacić 200 zł co pół roku. W 2013r. małoletni powód uczestniczył w wyjeździe na Korsykę w ramach partnerskiej wymiany szkół, co wyniosło 1.000 zł. Powód J. W. od października 2013r. jest studentem pierwszego roku studiów stacjonarnych na (...) w K. na kierunku technologia chemiczna. Powód ponosi następujące opłaty związane z jego utrzymaniem w K. miesięcznie: najem mieszkania 375 zł, media 100 zł, wyżywienie 500 zł, pomoce naukowe 300 zł, telefon 100 zł, bilet 50 zł. Powód dwa razy w miesiącu przyjeżdża do domu w J., na co wydaje każdorazowo 50 zł. Powód nie posiada własnych dochodów ani majątku przynoszącego dochód. Nie ma on nikogo na swoim utrzymaniu. Matka powoda zakupiła dla niego laptop za 3.500 zł w związku z rozpoczęciem nauki w szkole wyższej. W 2013r. powód zrobił prawo jazdy, którego koszt w wysokości 1.300 zł poniosła matka. Matka powodów G. W. nadal pracuje w kopalni (...) z wynagrodzeniem 2.743 zł miesięcznie, otrzymuje dodatkowe świadczenia, które w przeliczeniu miesięcznym wynoszą 1.094 zł oraz 8 ton deputatu węglowego. Na ogrzanie domu przeznaczają 8 ton węgla rocznie. G. W. nie posiada majątku przynoszącego dochód. Zamieszkuje ona z małoletnim powodem T. W.. Opłaty za utrzymanie domu wynoszą: prąd 283 zł co dwa miesiące, opał 5.600 zł rocznie, wywóz śmieci 80 zł co trzy miesiące, telefon i Internet 140 zł miesięcznie, gaz 55 zł miesięcznie, woda 90 zł miesięcznie, podatek 130 zł kwartalnie. G. W. spłaca kredyt w (...), który zaciągnęła w 2012r. w kwocie 8.800 zł na budowę instalacji wodociągowej z ratami płatnymi do czerwca 2014r. po 436 zł miesięcznie. W 2013r. G. W. zadłużyła się na debecie na kwotę 5.000 zł i spłaca odsetki po 50 zł miesięcznie - pieniądze te przeznaczyła na zorganizowanie przyjęcia związanego z confirmacją małoletniego T. W.. Matka małoletniego powoda oceniła, że na jego utrzymanie, poza w/w kwotami, potrzeba 500-600 zł miesięcznie (nie licząc wydatków przeznaczonych na wakacje czy ferie). Na paliwo do samochodu matka powodów wydaje ok. 700 zł miesięcznie. Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany D. W. nadal pracuje w kopalni (...), gdzie zarabia przeciętnie miesięcznie 3.859 zł do wypłaty, po odjęciu kwoty alimentów na rzecz powodów. Nadto otrzymuje dodatkowe świadczenia w wysokości 1.444 zł miesięcznie. Otrzymuje on także 8 ton deputatu węglowego oraz kartki żywnościowe o wartości 280 zł miesięcznie. W lipcu 2013r. pozwany zadłużył się w Banku (...) na kwotę 5.447 zł z ratą płatną przez dwa lata w kwocie 266 zł miesięcznie i kwotę tę przeznaczył na wyjazd na wakacje. Pozwany nie posiada majątku przynoszącego dochód. Zamieszkuje sam. Ponosi następujące opłaty związane z utrzymaniem mieszkania miesięcznie: czynsz 460 zł, prąd 180 zł co dwa miesiące, gaz 100 zł co dwa miesiące, TV 60 zł, Internet 50 zł, telefon 50 zł. Pozwany nadal spłaca dwa kredyty w (...), które zostały opisane wyżej. Nadto pozwany zaciągnął jeszcze w Banku (...) kredyt w kwocie 20.000 zł na zakup samochodu z ratami po 436 zł miesięcznie do maja 2018r. D. W. ocenił, że na swoje utrzymanie potrzebuje do 1.600 zł miesięcznie. W kwotę tę nie wlicza w/w kosztów. W jego dyspozycji pozostaje samochód F. (...) z 2002r. i samochód M. (...) z 2000r., których jest on właścicielem. Na paliwo wydaje około 550 zł miesięcznie, za ubezpieczenie tych samochodów płaci 550 zł rocznie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd ten uznał roszczenie powodów za częściowo uzasadnione. Zgodnie z treścią art. 138 k.r. i o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zakres tej zmiany, stosownie do treści art. 135 k.r. i o., zależy zarówno od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, jak i od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Zmiana stosunków w rozumieniu art. 138 k.r. i o. oznacza istotną zmianę usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, a zatem zmianę ilościowo lub jakościowo znaczną. Usprawiedliwione potrzeby uprawnionego należy rozumieć jako całokształt warunków bytowych i wychowawczych stosownych do wieku, stopnia rozwoju, uzdolnień, etapu edukacji i innych okoliczności konkretnej sprawy. Poziom zaspokajania tych potrzeb zależy od stopy życiowej zobowiązanego do alimentacji, jaką zapewniają im, albo mogą zapewniać ich możliwości zarobkowe należycie wykorzystywane. Granicą wysokości alimentów w każdym wypadku są możliwości zarobkowe zobowiązanego, chociażby nawet w tych granicach nie wszystkie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego mogły być zaspokojone. Stosownie do zasady równej stopy życiowej uprawnionego i zobowiązanego, uprawniony ma prawo do zbliżonego z zobowiązanym poziomu zaspokajania swoich usprawiedliwionych potrzeb. Sąd Rejonowy wskazał, że w sprawie niniejszej wysokość alimentów została ustalona wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 6 grudnia 2011r. wydanym w sprawie III RC 520/11 oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 28 września 2010r. w sprawie III RC 683/09. Powództwo o podwyższenie alimentów zostało wytoczone

we wrześniu 2013r., wobec czego, należało w postępowaniu niniejszym – kierując się dyspozycją przepisu art. 138 k.r. i o. – dokonać oceny, jakiego rodzaju zmiany zaszły w przedstawionym okresie w sytuacji małoletniego T. W. i powoda J. W. przy uwzględnieniu zmian zaszłych w warunkach materialnych i możliwościach finansowych pozwanego ojca. Oczywistym jest, iż od daty ustalenia ostatnich alimentów do chwili obecnej wzrosły potrzeby dorastających powodów. Przy czym ciężar związany z utrzymaniem dziecka ciąży nie tylko na ich matce G. W., ale także na pozwanym ojcu D. W.. Zostało przy tym wykazane w sprawie, że w istocie cały trud zarówno wychowania, jak i częściowego łóżenia w formie materialnej na synów spoczął na ich matce. Osiąga ona co prawda dochód z tytułu wynagrodzenia za pracę – średnio 2.743 zł miesięcznie, jednakże należy pamiętać, iż oprócz wydatków związanych z utrzymaniem powodów ponosi ona też wydatki przeznaczane na swoje utrzymanie oraz wydatki związane z utrzymaniem domu, a przypadające na nią i małoletniego powoda. Nie ulega zatem wątpliwości, że pozwany winien wspierać matkę małoletniego poprzez łóżenie wyższej kwoty alimentów aniżeli dotychczas. Sąd Rejonowy ustalił, że przez okres ostatnich lat koszty utrzymania powodów wzrosły – małoletni powód T. W. ma obecnie 15 lat, uczęszcza do gimnazjum. Poza tym pobiera on lekcje śpiewu i nauki języka angielskiego. Bez wątplenia zwiększyły się zatem jego potrzeby w zakresie zakupu podręczników i innych pomocy naukowych oraz potrzeba pokrywania wydatków szkolnych. Na utrzymanie małoletniego powoda T. W. potrzebna jest kwota ponad 1.800 zł miesięcznie. Dlatego też alimenty na rzecz małoletniego zostały podwyższone do kwoty po 1.000 zł miesięcznie oraz została zasądzona na jego rzecz dodatkowo jedna tona węgla. W pozostałej części koszty utrzymania małoletniego winna ponosić będzie jego matka. Z kolei powód J. W. obecnie jest studentem (...) w K.. Jak wynika z przedstawionego przez niego wyliczenia wydatków jego koszty utrzymania przekraczają kwotę 1.500 zł miesięcznie. Biorąc pod uwagę realia życia studenta w K. nie jest to kwota wygórowana. Powód studiuje w trybie dziennym, wobec tego nie jest on w stanie podjąć pracy, aby jednocześnie studiować i dorabiać do swoich kosztów utrzymania. Dlatego alimenty płatne od pozwanego na rzecz powoda J. W. zostały podwyższone do kwoty po 1.300 zł miesięcznie. Sąd pierwszej instancji uznał, że w pozostałym zakresie koszty utrzymania powoda powinna ponosić jego matka i z tych przyczyn w pozostałej części powództwo zostało oddalone. Kwoty zasądzonych alimentów mieszczą się w ramach możliwości zarobkowych pozwanego i podwyższenie alimentów nie doprowadzi do nadmiernego obciążenia pozwanego. Obecnie bowiem D. W. uzyskuje przeciętnie miesięcznie dochód w kwocie 5.303 zł, łącznie z dodatkowymi świadczeniami w postaci „Barbórki”, „14-stki” itp. Ma prawo do 8 ton deputatu węglowego oraz otrzymuje kartki żywnościowe o wartości 280 zł miesięcznie. Pozwany w niniejszej sprawie wykazywał, że jest zobowiązany do spłaty czterech kredytów oraz ponosi swoje koszty utrzymania łącznie z wydatkami na zakup paliwa i ubezpieczenie samochodów. Uwzględniając te wszystkie wydatki wynoszą one łącznie 3.015 zł miesięcznie. Jak wynika z tego wyliczenia pozwany jest w stanie ponosić wyższe alimenty na rzecz powodów, które wzrosły od czasu ustalenia ostatnich alimentów łącznie o 600 zł nie licząc dodatkowo jednej tony węgla. Sąd pierwszej instancji podniósł, że dziecko uprawnione do alimentacji ma prawo do równej stopy życiowej ze zobowiązanym, co oznacza prawo do zbliżonego poziomu zaspakajania usprawiedliwionych potrzeb. Zakres obowiązku łóżenia na utrzymanie dzieci przez oboje rodziców winien być dostosowany do możliwości finansowych każdego z nich. Wykonanie obowiązku alimentacyjnego może również polegać także w całości lub części na osobistych staraniach o utrzymanie dziecka lub wychowanie. Bezsprzeczne jest więc, że w sytuacji, gdy uprawniony do alimentacji nie ma własnych dochodów i przebywa przy matce, obowiązek alimentacyjny spoczywa również na pozwanym ojcu. Matka powodów G. W. spełnia znaczną część swojego obowiązku alimentacyjnego poprzez codzienną opiekę i troskę o synów, zapewnienie im mieszkania, dbając o ich prawidłowy rozwój. Wobec tego, na pozwanym winien ciążyć obowiązek dostarczania powodom niezbędnych środków utrzymania. Mając zatem na uwadze zasadę równej stopy życiowej między rodzicami, a dziećmi oraz obowiązek dzielenia się z nimi nawet skromnymi dochodami, Sąd Rejonowy uznał, że zasądzona kwota alimentów jest adekwatna do możliwości zarobkowych pozwanego i obecnych usprawiedliwionych potrzeb powodów. Żądanie pozwu ponad ustaloną kwotę świadczenia Sąd uznał za wygórowane. Obowiązek alimentacyjny spoczywa również na matce powodów, która pracuje i uzyskuje wynagrodzenie. Tym samym może więc zaspokoić potrzeby powodów w pozostałym zakresie. O kosztach Sąd ten orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. oraz art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Rygor natychmiastowej wykonalności nadano na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany D. W., zaskarżając go w punktach 1, 2, 5 i 6, wnosząc o jego zmianę przez oddalenie powództwa w całości i zmianę orzeczenia o kosztach oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu

za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa wg norm prawem przepisanych ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania z orzeczeniem o kosztach postępowania odwoławczego. Skarżący zarzucił orzeczeniu: naruszenie przepisów prawa materialnego tj.: art. 135 § 1 i 2 k.r. i o. przez jego niewłaściwą wykładnię i zastosowanie, skutkujące obciążeniem pozwanego alimentami w wysokości odpowiednio 1.300 zł na rzecz powoda J. W. oraz 1.000 zł i 2 tonami węgla w naturze na rzecz powoda T. W., zaspokajających w zasadzie w całości potrzeby powodów z pominięciem obowiązku alimentacyjnego matki, art. 135 § 1 k.r. i o. przez jego niewłaściwą wykładnię i zastosowanie przez ustalenie alimentów w wysokości przekraczającej możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego; naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy tj.: art. 233 § 1 k.p.c. przez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie, że pozwany otrzymuje dodatkowo 8 ton węgla rocznie, podczas gdy deputat węglowy został uwzględniony w wykazie zarobków i pozwany nie otrzymuje go w naturze, poza 2 tonami przekazywanymi powodowi oraz poprzez uznanie, że pozwany osiąga średni dochód z dodatkowych składników wynagrodzenia w wysokości 1.444 zł, podczas gdy Sąd w wyliczeniach uwzględnił premię pozwanego za okres dwóch lat, co zawyżyło średnią kwotę, art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013r., poz. 461) przez ich zastosowanie skutkujące zasądzeniem od pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, pomimo że strona powodowa nie była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. W uzasadnieniu pozwany zarzucał w szczególności, że ustalenie przez Sąd pierwszej instancji, iż osiąga on dochody wynoszące średnio miesięcznie z kartkami żywnościowymi 5.583 zł pozostaje w sprzeczności z materiałem dowodowym zebrany w sprawie. Pozwany podniósł, że osiąga średni dochód z dodatkowych składników wynagrodzenia w wysokości 1.359 zł, a nie jak ustalił Sąd 1.444 zł, gdyż uwzględnił w wyliczeniach premię pozwanego za okres dwóch lat, co zawyżyło średnią dochodów. Nadto pozwany w naturze otrzymuje wyłącznie 2 tony węgla, które są przekazywane powodom. Tym samym średni dochód pozwanego to kwota 5.219,70 zł, z zastrzeżeniem że takie dochody są uśrednione. Pozwany wskazał, że ustalone przez Sąd pierwszej instancji konieczne miesięczne koszty jego utrzymania to kwota 3.323 zł (bez wyżywienia, zakupu niezbędnej odzieży), która zwiększona o kwotę dotychczasowych alimentów w łącznej wysokości 1.700 zł daje kwotę 5.023 zł miesięcznie. Tym samym na miesięczne wyżywienie i inne konieczne potrzeby pozwanemu pozostaje kwota 196 zł, która nie pozwala zaspokoić wszystkich bieżących potrzeb. Pozwany zarzucił również, że w sposób nie znajdujący odzwierciedlenia w zebrany w sprawie materiale dowodowym Sąd pierwszej instancji ustalił koszty utrzymania małoletniego powoda na kwotę 1.800 zł miesięcznie. W szczególności w jego ocenie koszt nauki języka angielskiego w kwocie 250 zł miesięcznie nie jest uzasadniony, skoro małoletni uczęszcza do szkoły płatnej, w której pobiera rozszerzone lekcje języka. Odnośnie pełnoletniego powoda J. W. pozwany zakwestionował, że wydaje on kwotę 300 zł miesięcznie na pomoce naukowe, kiedy ma dostęp do biblioteki, gdzie może bezpłatnie korzystać z książek i skryptów. Pozwany zarzucił, że Sąd pierwszej instancji w sposób sprzeczny z materiałem dowodowym ustalił, że pozwany jest zobowiązany pokrywać w zasadzie w całości koszty utrzymania synów, podczas gdy ich matka osiąga znaczące dochody, a jej stopa życiowa jest wyższa niż pozwanego. Powód J. W. jest pełnoletni i mieszka w innym mieście, a więc nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem, że matka powodów ma osobisty wkład w jego wychowanie.

Na rozprawie w dniu 29 stycznia 2015r. strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego D. W. zasługuje na uwzględnienie jedynie w zakresie zarzucanego przez niego naruszenia przez Sąd regulacji art.98 § 3 k.p.c. w zw. z § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013r., poz. 461). Strona powodowa w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji nie była bowiem reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, a mimo to rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 5 zaskarżonego wyroku zasądzono od pozwanego na rzecz małoletniego powoda T. W. oraz na rzecz powoda J. W. kwotę 1.500 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa radcowskiego.

W tym zakresie doszło więc do naruszenia przepisów postępowania, które tu uchybienie skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku w punkcie 5 poprzez uchylenie zawartego w nim rozstrzygnięcia.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok należało uznać za trafny, a powołane w apelacji zarzuty dopuszczenia się naruszenia prawa procesowego i materialnego za chybione.

Sąd Okręgowy podziela i uznaje za swoje zarówno ustalenia faktyczne jak i prawne, poczynione przez Sąd Rejonowy, uznając iż nie ma potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania. Ustalenia te bowiem znajdują oparcie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c., wbrew twierdzeniom pozwanego. Sąd Okręgowy uznał, iż Sąd meriti nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów. Wnioski tego Sądu co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie, a zaoferowanych przez obie strony, równocześnie Sąd poddał ocenie w sposób kompleksowy i gruntowny cały materiał dowodowy zebrany w niej.

Przede wszystkim jednakże należy zauważyć, że pozwany nie postawił skutecznie zarzutu naruszenia przez Sąd art. 233 § 1 k.p.c., bowiem nie wykazał, iż Sąd Rejonowy uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, tymczasem tylko takie uchybienia mogą być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (tak SN w orzeczeniu z 6.11.1998r., II CKN 4/98 nie publ.). Ponadto zarzuty podniesione w apelacji mają w ocenie Sądu Okręgowego charakter czysto polemiczny i sprowadzają się do negowania właściwych ocen, ustaleń i wniosków, przeciwstawiając im własne oceny i wnioski, które w żadnym razie nie mogą podważać trafności rozstrzygnięcia w tym zakresie Sądu Rejonowego.

Jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy istnienie i zakres obowiązku alimentacyjnego między rodzicami a dziećmi uregulowany został w § 1 art. 133 k.r. i o., zgodnie z którym rodzice zobowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Przy czym w świetle art. 135 § 1 k.r. i o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Na usprawiedliwione potrzeby powodów składają się potrzeby w zakresie mieszkania, odzieży, żywności, leczenia na wypadek choroby, odpoczynku, kształcenia, dbałości o rozwój fizyczny i intelektualny. Natomiast aktualne możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego mierzone winny być jego kwalifikacjami zawodowymi, sytuacją na rynku pracy, jego stanem zdrowia czy miejscem zamieszkania. Przy czym zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego nie można utożsamiać wyłącznie z wysokością faktycznych aktualnie uzyskiwanych zarobków, bądź też czystego dochodu z jego majątku, bowiem w ocenie zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego mieszczą się również te niewykorzystane, jeżeli są tylko realne, a potrzebom uprawnionego zobowiązany nie jest w stanie sprostać posiadanymi środkami.

Pozwany wykorzystuje swoje możliwości zarobkowe, osiągając wysokie jak na polskie warunki wynagrodzenie w kwocie średnio powyżej 5.000zł netto miesięcznie (od 4.646,80zł do 6.196,60zł netto, od 7.955,63zł do 9.345,11 brutto), nie licząc dodatkowo uzyskiwanych kwot z tytułu 14 pensji, barbórki, premii, talonów żywnościowych i deputatu węglowego w wysokości 8 ton (dowód: wykaz zarobków wystawiony przez jego zakład pracy (...) SA. W K. k.89 akt).

Należy zaznaczyć, że pozwany D. W. nie sprawował pieczy nad swoimi synami i nadal nie sprawuje bezpośredniej pieczy nad małoletnim powodem. Jedyne matka powodów czyniła osobiste starania o ich utrzymanie i wychowanie w przeszłości i nadal czyni to w stosunku do małoletniego T.. Skoro zatem pozwany nie bierze udziału w wychowaniu małoletniego syna, winien on w większym stopniu niż matka partycypować w kosztach jego utrzymania i w większym stopniu zabezpieczać jego usprawiedliwione potrzeby. Z kolei wprawdzie powód J. W. jest obecnie już osobą pełnoletnią. Studiuje na studiach dziennych i mieszka w K.. Nadal jednak nie jest jeszcze osobą samodzielną finansowo, potrafiącą się utrzymać samodzielnie. Potrzebuje wsparcia zarówno materialnego jak i psychicznego w dążeniu do swoich celów, do czego zobowiązani są jego rodzice. Powód ten w sposób prawidłowy wywiązuje się

z obowiązku nauki, dokłada starań, aby uzyskać stosowne wykształcenie, które w przyszłości pozwoli mu uzyskać możliwość samodzielnego utrzymania się. Matka powoda partycypuje w kosztach jego utrzymania dając mu środki cotygodniowo na żywność, na mieszkanie, media, zakup pomocy naukowych w czasie pobytu w K.. Także daje mu środki na przyjazd do domu dwa razy w miesiącu i w tym czasie finansuje jego pobytu w domu rodzinnym. Także ostatnio dokonała zakupu dla niego laptopa za 3.500zł i sfinansowała mu koszt wyrobienia prawa jazdy w kwocie ok.1300zł. Skoro łączne koszty utrzymania tego z powodów przekraczają kwotę 1500zł miesięcznie, jak słusznie ustalił Sąd meriti, to zasadnie przyjął ten Sąd, iż pozwany, jego ojciec może je finansować do kwoty 1.300zł miesięcznie, a ich resztę, w tym nadzwyczajne wydatki może pokrywać matka.

Obowiązkiem obojga rodziców jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb ich dzieci poprzez zapewnienie im środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania. Potrzeby utrzymania mają charakter konsumpcyjny i ich zaspokojenie polega na zapewnieniu dziecku mieszkania, wyżywienia, odzieży, leczenia itp. wypełnianie tych potrzeby stanowi elementarny obowiązek rodziców. Usprawiedliwione potrzeby uprawnionego dziecka to jednak nie tylko te podstawowe bytowe, ale również takie, które stwarzają uprawnionemu normalne warunki życia odpowiadające jego wiekowi, stanowi zdrowia i innym okolicznościom konkretnej sprawy, jeżeli uprawniony nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb. W ocenie Sądu Okręgowego przedstawione przez powodów i ustalone przez Sąd meriti potrzeby i koszty ich utrzymania są realne. Obowiązkiem obojga rodziców jest zapewnienie dzieciom odpowiednich warunków życia i kontynuowania nauki, rozwijania ich zdolności i umiejętności, a przede wszystkim zapewnienie dzieciom odpowiedniego startu w dorosłe życie poprzez stworzenie warunków do uzyskania zawodu i w rezultacie usamodzielnienia się. Słusznie uznał Sąd meriti, iż sytuacja materialna stron uległa tak istotnej zmianie, iż wymagała korekty. Biorąc pod uwagę wyżej wskazane okoliczności, poziom i standard życia ich rodziców, Sąd Okręgowy uznał, że zasadne było zasądzenie od pozwanego alimentów w kwocie po 1.300 zł na rzecz powoda J. W. i po 1.000 zł na rzecz powoda T. W. i łącznie 2 ton węgla w naturze na rzecz tego ostatniego, przy uwzględnieniu wzrostu usprawiedliwionych potrzeb i kosztów utrzymania każdego z nich. W ocenie Sądu Okręgowego zasądzone alimenty są adekwatne z jednej strony do usprawiedliwionych potrzeb każdego z powodów, a także stanowią kwotę pozostającą w granicach aktualnych możliwości finansowych pozwanego. Rodzice powoda żyją na wysokiej stopie i nie ma przyczyn natury finansowej, aby powodowie nie mogli rozwijać swoich zainteresowań, umiejętności i pasji. Odnośnie małoletniego powoda T. W. dotyczy to wydatków ponoszonych na dodatkowe lekcje języka angielskiego i kształcenie w szkole muzycznej, a powoda J. W. kosztów ponoszonych w związku ze studiowaniem w K. na prestiżowej uczelni na studiach stacjonarnych. Tym samym za bezzasadny należało także uznać zarzut naruszenia przepisów art.135 § 1 k.r. i o.

Równocześnie należy podkreślić, że rodzice winni dokładać wszelkich starań, by w miarę posiadanych zdolności i możliwości, uzyskiwać jak najwyższe świadczenia z tytułu wykonywanej pracy, po to by dzielić się nimi z dziećmi, które nie są jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, co z kolei umożliwi im zapewnienie odpowiednich warunków życia, nauki i startu życiowego - art.133 § 1 k.r. i o. i art. 135 § 1 k.r. i o. Ta świadomość winna przyświecać cały czas pozwanemu podczas podejmowania decyzji życiowych oraz przy wykorzystywaniu posiadanych możliwości majątkowych i dochodowych, które stanowią każdorazowo odniesienie dla wysokości świadczenia alimentacyjnego. Pozwany powinien również rozważnie zaciągać zobowiązania kredytowe, które (w związku z tym, że nie dotyczą one zaspokojenia jego podstawowych życiowych potrzeb) nie mogą mieć pierwszeństwa przed usprawiedliwionymi potrzebami jego dzieci.

Konkludując, zaskarżony wyrok w przeważającej części odpowiada prawu, a zarzuty pozwanego nie zasługiwały na uwzględnienie.

Z tych względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok zmieniono w sposób określony w punkcie 1 sentencji. W pozostałej części apelację pozwanego oddalono jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

SSR (del.) Marcin Rak SSO Leszek Dąbek SSO Barbara Braziewicz